

Evropski ekonomsko-socialni odbor

EUR/008
Letni pregled rasti za leto
2015

Bruselj, 19. februar 2015

MNENJE

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

o

sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropski centralni
banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski
banki– Letni pregled rasti za leto 2015
COM(2014) 902 final

—————
Poročevalec: **Gonçalo LOBO XAVIER**
—————

19. decembra 2014 je Evropska komisija sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Letni pregled rasti za leto 2015
COM(2014) 902 final.

Predsedstvo Odbora je 9. decembra 2014 usmerjevalni odbor za strategijo Evropa 2020 zadolžilo za pripravo dela Odbora na tem področju.

Zaradi nujnosti postopka je Evropski ekonomsko-socialni odbor na 505. plenarnem zasedanju 18. in 19. februarja 2015 (seja z dne 19. februarja) za glavnega poročevalca imenoval g. Loba XAVIERA ter mnenje sprejel s 174 glasovi za, 8 glasovi proti in 1 vzdržanim glasom.

*

* *

1. Sklepi in priporočila

- 1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja Letni pregled rasti (LPR) za leto 2015¹, ki ga je pripravila Komisija in katerega konceptualni cilj je spodbujati primerne ravni rasti, da se podpre okrevanje Evrope. Zdi se, da je pristop treh stebrov – spodbujanje naložb, strukturne reforme ter odzivna konsolidacija javnih financ in proračuna – dober odgovor na evropske potrebe, in EESO podpira izvedbeni načrt, usklajen z učinkovitejšim evropskim semestrom. Vseeno pa Odbor poudarja tudi dejstvo, da ima ta proces še nekatere slabosti, v mislih pa ima to, da LPR ne vključuje na primer socialnih in okoljskih vidikov, in še posebej, da bi moral kot politično prednostno nalogo opredeliti boj proti še vedno izjemno visoki brezposelnosti in premagovanje socialne krize. LPR je izhodišče za učinkovit evropski semester, zato EESO meni, da bi bilo potrebnih več zavez glede upoštevanja rokov, da bi dosegli večje sodelovanje in boljše rezultate.
- 1.2 EESO meni, da je zaupanje, potrebno za naložbe, odvisno tudi od jasnosti in preprostosti predlaganega časovnega načrta ter sodelovanja ključnih zainteresiranih strani. Da bo postopek verodostojen, morajo biti vanj vključeni socialni partnerji in druge organizacije civilne družbe na splošno. EESO meni, da je bistveno, da se Komisija pred predstavitvijo LPR poveže z Evropskim parlamentom in socialnimi partnerji, kakor tudi z drugimi organizacijami civilne družbe. EESO priznava prizadevanja Komisije za spodbujanje večjega sodelovanja civilne družbe, tudi v sodelovanju z nacionalnimi parlamenti, vendar svari, da je treba uveljaviti nov

¹

Letni pregled rasti za leto 2015 – glej spletno stran Evropske komisije http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_en.htm

"koledar civilne družbe"², da se dosežejo učinkovitost, resnično sodelovanje in konkretni rezultati. Vsi partnerji in institucije si morajo močno prizadevati, da bi prešli od dobrih namenov k dejanjem, EESO pa socialne partnerje poziva, naj odigrajo proaktivno vlogo.

- 1.3 EESO meni, da načrta rasti, ki podpira ukrepe ustvarjanja delovnih mest, ni mogoče izvesti brez naložb. Zato je za Evropo bistveno, da vzpostavi ustrezne pogoje za naložbe, ki temeljijo na partnerstvih in vključujejo tako zasebni kot javni sektor. Učinkovitost kombinacije predlaganih politik bi bila pravi signal za povečanje zaupanja, kar je bistveno za naložbe. EESO vidi veliko pomanjkljivost v tem, da Komisija v svojem naložbenem paktu, ki je sicer dobrodošel, stavi samo na zasebne naložbe, v veliki meri pa pozablja na potrebo po tudi javnih naložbah. EESO podpira sedanjo razpravo Evropske komisije o uporabi finančnega "zlatega pravila", ki pomeni, da se strateške, v prihodnost usmerjene javne naložbe izvajajo iz izračuna neto javnofinančnega primanjkljaja, v skladu z javnofinančnimi pravili EMU³.

EESO poudarja tudi, da sta ključ do uspeha jasna opredelitev vrste naložb – ne glede na to, kdo jih bo vodil – in njihova vzdržnost v prihodnosti. V teh razmerah bo povečanje obsega dolgoročnih naložb v sisteme izobraževanja in usposabljanja dejansko koristilo trgu dela in Evropejcem omogočilo razumevanje socialne razsežnosti izziva.

Pravilen pristop je bistvenega pomena za boj proti brezposelnosti mladih – ki je na žalost evropska stvarnost – države članice pa morajo usklajevati nacionalne politike, da bi se izognili izključenosti in spodbudili vključevanje prikrajšanih družbenih skupin na trg dela.

- 1.4 EESO je resnično prepričan, da ima industrija ključno vlogo pri razvoju Evrope. Obstaja široka paleta dobrih primerov inovacij v industrijskih sektorjih in to okolje bi bilo treba še nadgraditi, da bi spodbudili ustvarjanje delovnih mest in nastanek visoko usposobljenega kadra. Naložbeni načrt mora priznavati dodano vrednost "evropskih industrijskih prvakov" in promovirati primere inovacij in dobrih praks.
- 1.5 EESO opozarja na spodbujanje socialnih naložb v tem procesu. Odbor meni, da lahko socialne naložbe odigrajo ključno vlogo pri spodbujanju blaginje in izkoreninjenju revščine in izključenosti, zato se je že zavzel za izrecno upoštevanje osredotočenosti nanje v letnih pregledih rasti in priporočilih za posamezne države⁴; poleg tega poziva k spodbujanju ukrepov, ki bi ustreznim akterjem civilne družbe omogočili, da v celoti sprostijo potencial socialnega podjetništva in okrepijo vlogo lokalnih skupnosti⁵.

² Glej Prilogo I.

³ Mnenje EESO o učinkih socialnih naložb, UL C 226, 16.7.2014, str. 21–27.

⁴ Mnenje EESO *Socialne naložbe za rast in kohezijo – vključno z izvajanjem Evropskega socialnega sklada 2014-20*, UL C 271, 19.9.2013, str. 91–96 in mnenje EESO *Učinki socialnih naložb*, UL C 226, 16.7.2014, str. 21–27.

⁵ Glej Milansko izjavo: [EESO spodbuja k prenovi evropskih sistemov socialnega varstva, da bi jih prilagodili novim izzivom v prihodnosti | Evropski ekonomsko-socialni odbor](#)

- 1.6 EESO pozdravlja prizadevanja za spodbujanje evropskega potenciala prek digitalnega trga. S pomočjo digitalnega trga je dejansko mogoče spodbuditi gospodarstvo in rast zaposlovanja, če se sprejmejo nekateri ključni ukrepi. Podjetja bodo lahko v celoti izkoristila možnosti digitalne agende šele, ko bodo uvedena skupna evropska pravila o varstvu podatkov, ki bodo določila visoke standarde, in ko se bo povrnilo zaupanje potrošnikov. EESO poziva Komisijo, naj pospeši uresničevanje notranjega trga, da bi to agendo čim bolj izkoristili.
- 1.7 EESO verjame, da je potrebna fiskalna disciplina vseh držav članic, ki jo je treba neposredno povezovati s spodbujanjem zaposlovanja in družbene odgovornosti. Za spodbujanje rasti je bistveno spoštovanje dogovorov v zvezi z uravnoveženim in odgovornim upravljanjem. EESO podpira rasti prijazno konsolidacijo javnih financ in poziva države članice, naj – kjer je to mogoče – zmanjšajo davčne obremenitve državljanov v okviru varčevalnih ukrepov ter poziva k uvedbi drugih ukrepov, da bi ponovno spodbudili zasebne naložbe in ne da bi zanemarili pametnih javnih naložb.
- 1.8 Sistem upravljanja, katerega cilj je doseči fiskalno odgovornost z bolj pozornim in celovitim proračunskim nadzorom, je zanimiv pristop, ki bi lahko omogočil ustrezno vključevanje priporočil politik EU v pripravo nacionalnih proračunov. EESO pozdravlja poenostavitev evropskega semestra, ki jo je priporočil že v mnenju o Letnem pregledu rasti za leto 2014⁶, in si želi, da bi bile te spremembe učinkovite.
- 1.9 Odbor se zavzema za bolj poenotene predstavitve proračunskega stanja posameznih držav članic. S tem bi olajšali primerjave in bi lahko bili učinkovitejši pri doseganju rešitev na evropski ravni. Morda bi bilo koristno tudi ponovno pregledati izračun notranjega dolga, da bi dobili stvarnejše in bolj uravnovežene informacije.

2. Uvod

- 2.1 Odbor pozdravlja LPR kot smernico za "osvežitev" evropskih politik, katerih cilj je spodbujanje gospodarstva in trajnostne rasti za vse.

Evropski semester se je izkazal kot učinkovito primerjalno merilo za uvajanje oziroma krepitev fiskalnih politik in strukturnih reform, ki so potrebne za zagotavljanje rasti, z njim pa so bili doseženi oprijemljivi rezultati; vendar ga je mogoče kritizirati zaradi počasnih postopkov in pomanjkanja odločnosti pri iskanju najboljših načinov za pot iz hude krize, ki je pretresala Evropo in jo je v večji ali manjši meri še vedno čutiti v vseh državah članicah.

- 2.2 Vrednost pobude torej ne more biti vprašljiva, zlasti če se zavedamo omejitev, s katerimi se soočajo posamezne države članice na področju politike rasti in ki odražajo njihove posebne razmere, ter hitrosti, s katero so uvajale ukrepe in reforme, ki so učinkovali in prinesli rezultate.

⁶ Mnenje EESO o letnem pregledu rasti za leto 2014 [UL C 214, 8.7.2014, str. 46–54](#).

- 2.3 Komisija v svojem LPR 2015 jasno priporoča gospodarsko politiko, ki temelji na treh glavnih medsebojno povezanih stebrih: rast naložb, hitrejše strukturne reforme ter odgovorna in rasti prijazna konsolidacija javnih financ.

Po mnenju Komisije bo način povezovanja teh treh stebrov gospodarske politike ključ do uspeha in rezultatov, ki bodo omogočili zmanjšanje brezposelnosti, zlasti med mladimi. Zato bodo potrebne strukturne reforme na trgu dela, nadaljnja pokojninska reforma, posodobitev sistemov socialnega varstva, povečanje prožnosti trgov blaga in storitev, izboljšanje okolja za naložbe in poslovnega okolja, izboljšanje kakovosti naložb v raziskave, inovacije, izobraževanje in usposabljanje ter krepitev prizadevanj za učinkovitost javne uprave.

- 2.4 Zanimivo je, da tudi Komisija poziva k sodelovanju civilne družbe v celotnem procesu rasti in sprememb, s posebnim poudarkom na vključevanju socialnih partnerjev⁷. Prav tako poziva države članice, naj bolj dejavno vključujejo nacionalne parlamente in vzpostavijo stik z javnostjo, da bi ta bolj dejavno sodelovala in pomagala oceniti politike, ki naj bi se izvajale.

Pomembno je poudariti to prizadevanje za izboljšanje sodelovanja javnosti v času, ko nas skrbi, da ljudje ne čutijo povezanosti z evropskim projektom.

3. Celosten pristop

3.1 Spodbujanje naložb

- 3.1.1 EESO je prepričan, da je obnovitev ravni naložb, ki je povezana z zaupanjem vlagateljev (tako institucij kot posameznikov), ključni element rasti. Zato pozdravlja Naložbeni načrt za Evropo⁸, ki obravnava potrebo po spodbujanju ključnih strukturnih naložb, s katerimi se ustvarjajo pogoji za rast in trajnost, ki sta nujni za konkurenčnost. Vendar pa EESO vidi veliko pomanjkljivost v tem, da Komisija v svojem naložbenem paktu, ki je sicer dobrodošel, stavi samo na zasebne naložbe, v veliki meri pa pozablja na potrebo po tudi javnih naložbah. EESO podpira sedanjo razpravo Evropske komisije o uporabi finančnega "zlatega pravila", ki pomeni, da se strateške, v prihodnost usmerjene javne naložbe izvamejo iz izračuna neto javnofinančnega primanjkljaja, v skladu z javnofinančnimi pravili EMU⁹.

- 3.1.2 Analiza sedanjih razmer kaže, da je Evropa postala manj konkurenčna kot druga svetovna gospodarstva prav zaradi upada naložb na odločilnih področjih, kot so posodabljanje opreme in dostop do tehnologij ter izboljšanje izobraževanja, če navedemo samo nekaj primerov. Čeprav EESO zato odobrava ta načrt za spodbujanje naložb, ostajajo številne spremenljivke

⁷ Glej priporočila, ki jih je podal EESO v svojem mnenju o letnem pregledu rasti za leto 2014 in poročilo EESO o vmesnem pregledu strategije Evropa 2020: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>.

⁸ Za Naložbeni načrt glej spletno stran Evropske komisije http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm.

⁹ Mnenje EESO o učinkih socialnih naložb, UL C 226, 16.7.2014, str. 21–27.

nejasne in bi lahko spodkopale uporabnost načrta. Konceptualna podlaga se zdi utemeljena, toda EESO ima pomisleke o tem, kako bo mogoče načrt izvesti v celoti in v velikem obsegu.

- 3.1.3 Pomisleki, ki jih mora EESO izraziti v zvezi s priporočili LPR, se v glavnem nanašajo na omejitve glede zahtevanih ravni vlaganj, s katerimi se še vedno soočajo nekatere države članice. Pri dostopu do financiranja, zlasti za MSP, so še vedno znatne razlike, ki bi lahko ogrozile koristnost pobude, tudi če nacionalne vlade pokažejo politično voljo. Trenutno kljub zelo dobrodošlim priporočilom Komisije glede dostopa MSP do financiranja, ki vključujejo nov pristop do insolventnosti in poslovnega neuspeha ter izboljšave regulativnega okvira z namenom, da se okrepijo dolgoročne naložbe v MSP, še vedno ni jasno, kako bomo to neenakost reševali in zmanjšali, da bi v Evropi spodbudili vključujoče naložbe.
- 3.1.4 EESO meni tudi, da bodo obstoječi in razpoložljivi naložbeni programi ključni za doseganje ciljev, povezanih z rastjo, in podpira potrebo po spodbujanju držav članic – vključno s širšo javnostjo, podjetji in uradnimi organi –, naj odigrajo dejavno vlogo v programih, katerih ciljna skupina so in ki so namenjeni vključevanju in spodbujanju odličnosti, kot so na primer Obzorje 2020¹⁰ (za inovacije in raziskave), instrument za povezovanje Evrope¹¹ (za infrastrukturo in naložbe) in COSME¹² (za financiranje MSP). Vendar EESO poziva tudi k bolj vključujočim in uporabniku prijaznim strukturam za spremljanje programov, s katerimi bi spodbujali odličnost in pravičnejši dostop za vse institucije in države članice, ne da bi zanemarili strogost in odličnost, ki se zahtevata pri programih.
- 3.1.5 EESO trdno verjame v učinkovitost socialnih naložb in njihov neposredni vpliv na blaginjo prebivalstva. Javna politika ne sme prezreti prednosti socialnih podjetij, ne le zato, ker so tesno povezana s civilno družbo, ampak tudi zaradi primerov dobre prakse, ki jih je mogoče ponovno uporabiti v podobnih razmerah. Evropa mora spodbujati najboljše prakse iz držav članic po vsej Uniji¹³.

3.2 Strukturne reforme

- 3.2.1 Enotni trg blaga in storitev je bil vedno v osrčju evropskega združevanja. Veliko je že bilo doseženo z izjemnimi prizadevanji, toda nekatera področja, ki so bistvena za rast, se še vedno niso spremenila. Zato EESO pozdravlja prizadevanja držav članic, da bi odpravile ovire za oblikovanje enotnega trga, ki bo učinkovit, uspešen in pravičen. Prav tako EESO ne dvomi o koristih učinkovitega enotnega trga blaga in storitev za evropske potrošnike, zaradi česar bi Evropa postala privlačnejša lokacija za naložbe, kar bi neposredno vplivalo na ustvarjanje

¹⁰ Obzorje 2020 – glej spletno stran Evropske komisije <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020>.

¹¹ Instrument za povezovanje Evrope – glej spletno stran Evropske komisije <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>.

¹² COSME – glej spletno stran Evropske komisije http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm.

¹³ Mnenje EESO o naložbah s socialnim učinkom [UL C 458, 19.12.2014, str. 14–18](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52014DC0458).

delovnih mest in socialno blaginjo. Vendar Odbor meni, da je pomembno vložiti dodaten trud in izvajati konkretne ukrepe za doseg tega cilja.

- 3.2.2 Vodilni položaj, ki bi ga pridobili z oblikovanjem enotnega digitalnega trga, je torej bistvenega pomena in seveda se EESO v celoti zavzema zanj. EESO je popolnoma prepričan o koristih učinkovitega enotnega digitalnega trga in meni, da je treba sheme financiranja naložb v infrastrukturo in znanje usmeriti k temu cilju; vendar znova opozarja na razlike med državami članicami, ki bi lahko ovirale učinkovito povezovanje.
- 3.2.3 Podobno mora Evropa, ki podpira odličnost in učinkovitost na enotnem digitalnem trgu¹⁴, od svojih konkurentov zahtevati, da se držijo evropskih predpisov in standardov, saj bi bilo vsakršno odstopanje nepravilno do enotnega trga. EESO ne govori o protekcionizmu ali kakšnem podobnem ukrepu, temveč preprosto poziva k jasnosti v celotnem procesu ter k ustreznemu izvajanju ukrepov in zahtev za doseg vodilne vloge na različnih gospodarskih in družbenih področjih.
- 3.2.4 Odbor meni, da morajo biti načrti za rast in ustvarjanje delovnih mest usklajeni z nacionalnimi reformami, ki spodbujajo visokokakovostno vključenost v delo, povečujejo produktivnost ter kar najbolj izkoriščajo sisteme izobraževanja in usposabljanja.

3.3 **Prizadevanje za odgovorno fiskalno politiko**

- 3.3.1 Kljub večji uspešnosti držav članic na področju domačega državnega dolga – število držav s čezmernim primanjkljajem se je zmanjšalo s 24 v letu 2011 na 11 v letu 2014¹⁵, kar je pozitivno – je treba tu narediti še veliko, zlasti z vidika srednje- in dolgoročne rasti.
- 3.3.2 Postopki prilagajanja držav članic so se izvajali na škodo socialne blaginje državljanov, kar je prizadelo tako posameznike in podjetja. EESO zato meni, da bi moral letni pregled rasti kot politično prednostno nalogo opredeliti boj proti še vedno izjemno visoki brezposelnosti in premagovanje socialne krize.
- 3.3.3 EESO pozdravlja politiko, ki združuje fiskalno odgovornost s politikami gospodarske rasti, vendar opozarja na potrebo po izvajanju politik, ki odražajo dejanske razmere v posameznih državah članicah. Izkazalo se je, da uporaba generičnih ukrepov v neenakih razmerah vodi v neuspeh. Komisija verjetno ne želi ponoviti nedavnih napak.

14 Mnenje EESO o napredku pri izvajanju strategije Evropa 2020.

15 Čezmerni primanjkljaj – glej Letni pregled rasti za leto 2015 na spletni strani Evropske komisije http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_en.htm, odstavek 4. VZTRAJANJE PRI FISKALNI ODGOVORNOSTI

3.3.4 Odbor poziva Komisijo, naj okrepi boj proti davčnim goljufijam in utajam. Za večjo učinkovitost in pravičnost je treba promovirati in razširjati dobre prakse na področju davčnih goljufij in utaj.

4. **Izboljšanje sistema upravljanja in povečanje njegove učinkovitosti**

4.1 EESO je bil zlasti dejaven pri ocenjevanju in pregledu izvajanja strategije Evropa 2020¹⁶. Zato ima Odbor poseben občutek odgovornosti pri svojem mnenju, da je časovna uskladitev pregleda strategije z evropskim semestrom in Svetom ključni ukrep za doseg predlaganih ciljev in povečanje učinkovitosti predlaganih ukrepov, pa tudi za ponovni pregled ciljev.

4.2 Kot je večkrat opozoril usmerjevalni odbor EESO za strategijo Evropa 2020, je ta uskladitev bistvena za ocenjevanje učinkovitosti sprejetih ukrepov, ovrednotenje zastavljenih ciljev in morebitno prilagoditev ukrepov, ki se izvajajo, da bi ti v glede na dejanske razmere v Evropi na splošno in v posameznih državah članicah postali učinkovitejši.

4.3 EESO pozdravlja racionalizacijo evropskega semestra, zlasti predlog, da se pripravi celovita ekonomska ocena za vsako državo in da se te ocene objavijo že marca. Odbor meni, da je pomembno, da se tudi priporočila za posamezno državo (PPD) predstavijo bolj zgodaj.

4.4 EESO strinja s Komisijo, da je treba nacionalne programe reform preusmeriti in meni, da je bistveno, da so socialni partnerji in druge organizacije civilne družbe vključeni v zgodnejšo fazo njihovega oblikovanja. To po okrepilo pripadnost evropskemu semestru in vodilo v boljše izvajanje ter končno izboljšalo njegovo demokratično legitimnost.

4.5 EESO poudarja, da mora biti vmesni pregled strategije Evropa 2020 objavljen pravočasno, da imajo zainteresirane strani dovolj časa za pripravo svojih stališč.

4.6 Odbor verjame, da mora biti politika socialnih inovacij in socialnih naložb vključena v pregled strategije Evropa 2020 in da ji mora biti posvečena nova vodilna pobuda. EESO se zavzema za uvedbo merjenja socialnih učinkov – vključno s socialnimi kazalniki v nacionalnih poročilih o napredku – ki bi omogočalo napredovanje socialnih politik.

4.7 Evropa mora sprejeti odločne ukrepe, tako da pokaže solidarnost in spoštovanje suverenosti držav članic, odzivnost in predvsem pametno vodenje pri iskanju vključujočih in uravnoveženih rešitev z doseganjem soglasja, ki lahko združi javnost v okviru resnično evropskega projekta, ki bo koristil vsem.

¹⁶ Glej poročilo o vmesnem pregledu strategije Evropa 2020 na spletni strani <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>.

4.8 EESO se zaveda prihodnjih izzivov, zato izraža zaskrbljenost, ker je v poročilu o letnem pregledu rasti premalo zamisli v zvezi z okoljskimi vprašanji. Upati je, da bo naložbeni načrt upošteval te pomisleke, vodilno vlogo Evrope na tem področju pa bi lahko okrepili tudi s posebnim razdelkom o okoljskih izzivih, priložnostih in politiki. S tem bi vplivali na zaupanje v prihodnost industrije v EU, blaginjo ljudi in trajnostni razvoj.

V Bruslju, 19. februarja 2015

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Henri MALOSSE

*

* *

Opomba: Sledi priloga.

PRILOGA I

